מבחן: משנה בבא מציעא פרק ב – אלו מציאות

זמן 90 דקות | ניקוד 100 נקודות

שם	כיתה	תאריך	ציון
			מתוך 100

זמן: 90 דקות · 100 נקודות · ענו על כל השאלות. הניקוד כתוב ליד כל שאלה. אפשר לחלק לשני שיעורים: חלקים א-ג, ואחר כך חלקים ד-ה. נוסח המשנה מתוך ספריא (מהדורת תורת אמת).

א חלק א: ידע: שאלות בחירה — 20 נקודות

הקיפו את התשובה הנכונה. בכל שאלה תשובה נכונה אחת.

1 לפי משנה א, מי שמצא **מעות מפוזרות**: (4 נק')

(א) חייב להכריז עליהן (ב) הרי הן שלו (ג) לא ייגע בהן (ד) יניח אותן ליד בית הדין

2 לפי משנה ב, מי שמצא **שלושה מטבעות זה על גב זה**: (4 נק')

(א) הרי הם שלו (ב) חייב להכריז (ג) ייקח רק מטבע אחד (ד) יחלק אותם לעניים

3 לפי **רבי יהודה** במשנה ו, כמה זמן חייב המוצא להכריז? (4 נק')

(א) עד שידעו על המציאה שכניו (ב) שלושה רגלים, ואחרי הרגל האחרון עוד שבעה ימים

(ג) שלושים יום (ד) עד שיבוא אליהו

4 לפי משנה ח, מי שמצא **כלי זהב או כלי זכוכית**: (4 נק')

(א) משתמש בהם לצורכם (ב) מנער אותם פעם בשלושים יום

(ג) לא ייגע בהם עד שיבוא אליהו (ד) מוכר אותם ושומר את הכסף

5 לפי משנה יא, אדם רואה שתי אבדות: **האבדה שלו ואבדת אביו**. מה קודם? (4 נק')

(א) אבדת אביו קודמת (ב) האבדה שלו קודמת (ג) אבדת רבו קודמת

(ד) מחזירים את שתיהן יחד

ב חלק ב: הבנה: הסבירו את המשנה במילים שלכם

20 נקודות

קראו כל קטע משנה וענו על השאלות שאחריו.

6

אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ, וְאֵלּוּ חַיָּב לְהַכְרִיז.

(משנה, בבא מציעא ב, א – תחילתה)

הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין מציאה ש"הרי אלו שלו" לבין מציאה ש"חייב להכריז" עליה.
השתמשו במושגים **סימן** ו**יאוש**. 6 נק'

7

אַף הַשִּׁמְלָה הָיְתָה בִּכְלָל כָּל אֵלֶּה. לָמָּה יָצָאת. לְהָקִישׁ אֵלֶיהָ, לוֹמַר לְךָ, מַה שִּׁמְלָה מְיֻחֶדֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִים וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִים, אַף כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָנִים וְיֵשׁ לוֹ תּוֹבְעִים, חַיָּב לְהַכְרִיז

(משנה, בבא מציעא ב, ה)

א. מה מלמדת המשנה מן ה"שמלה" שבפסוק? 3 נק'

ב. הסבירו את שני התנאים: מה פירוש "יש בה סימנים", ומה פירוש "יש לה תובעים"? 3 נק'

8

כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל. וְדָבָר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, יִמָּכֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַהֲשִׁבֹתוֹ לוֹ, רְאֵה הֵיאַךְ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ.

(משנה, בבא מציעא ב, ז – אמצעה)

א. הסבירו את הדין במילים שלכם, ותנו דוגמה לאבדה "שעושה ואוכל" ולאבדה "שאין עושה ואוכל".
2 נק'

ב. איך המילים "ראה היאך תשיבנו לו" מסבירות את הדין? 2 נק'

9 הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה, הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה, אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, חַיָּב לְהַחֲזִירָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב) הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם.

(משנה, בבא מציעא ב, ט – מתוכה)

מאיזה פסוק לומדת המשנה שחייבים להחזיר שוב ושוב, ואיך אפשר ללמוד זאת מלשון הפסוק? 4 נק'

ג חלק ג: יישום: מקרים מן החיים — 20 נקודות

קראו כל מקרה, כתבו מה הדין ונמקו לפי המשנה.

10 נועה הולכת ברחוב הראשי והומה אדם, ורואה על המדרכה כמה מטבעות מפוזרים, אחד פה ואחד שם. האם מותר לה לקחת אותם לעצמה? נמקו לפי המשנה. 4 נק'

11 דוד קנה ארגז תפוחים מסוחר בשוק, שקונה פירות מחקלאים רבים. בבית מצא בתוך התפוחים: (1) שני מטבעות פזורים; (2) חמישה מטבעות קשורים יחד בגומייה. מה הדין בכל מקרה? נמקו. 4 נק'

12 אריאל מצא בפארק תיק גב ובו קלמר ומחברות, והכריז על המציאה. מגיע ילד ואומר: "זה התיק שלי!", אבל לא יודע לומר שום סימן: לא את הצבע, לא מה יש בתוכו ולא מה כתוב עליו. האם אריאל צריך לתת לו את התיק? נמקו לפי משנה ז. 4 נק'

13 בחצר הישיבה מוצא תלמיד שתי אבדות באותו רגע: אחת של אביו ואחת של רבו, שלימד אותו תורה. אין לו זמן להחזיר את שתיהן. איזו יחזיר קודם, ומה הנימוק של המשנה? ומה הדין אם אביו הוא תלמיד חכם? 4 נק'

14 מאיה רואה כלי (סיר) מונח בערמת אשפה. מה תעשה לפי משנה ג, אם הסיר **מכוסה**, ומה אם הוא **מגולה**? נסו להסביר את ההבדל. (4 נק')

ד חלק ד: כאמד"ט וקטע שלא למדנו

20 נקודות

כאמד"ט היא שיטה מוכרת לפירוק משנה לחלקים: **כ**וותרת (הנושא, כשהוא כתוב בראש המשנה), **א**ומר (מי אמר את הדין; כשאין שם, זה תנא קמא), **מ**קרה (המצב שבו עוסקת המשנה), **ד**ין (מה עושים) ו**ט**עם (למה; לפעמים הוא לא כתוב).

15

> וְעַד מָתַי חַיָּב לְהַכְרִיז. עַד כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ בּוֹ שְׁכֵנָיו, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שָׁלֹשׁ רְגָלִים, וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעָה יָמִים, כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה וְיַחֲזֹר שְׁלֹשָׁה וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד
>
> (משנה, בבא מציעא ב, ו)

פרקו את משנה ו לפי כאמד"ט ומלאו את הטבלה. שימו לב: שני אומרים, ולכל אחד דין משלו. (8 נק')

חלק במשנה	מה כתוב במשנה (העתיקו או כתבו בקיצור)
כותרת	
אומר א'	
דין א'	
אומר ב'	
דין ב'	
טעם (של מי?)	

16

רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנָפַל עָלֶיהָ, וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ, זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. רָאָה אוֹתָן רָצִין אַחַר מְצִיאָה, אַחַר צְבִי שָׁבוּר, אַחַר גּוֹזָלוֹת שֶׁלֹּא פָּרְחוּ, וְאָמַר זָכְתָה לִי שָׂדִי, זָכְתָה לוֹ. הָיָה צְבִי רָץ כְּדַרְכּוֹ, אוֹ שֶׁהָיוּ גּוֹזָלוֹת מַפְרִיחִין, וְאָמַר זָכְתָה לִי שָׂדִי, לֹא אָמַר כְּלוּם

(משנה, בבא מציעא א, ד)

קטע שלא למדנו. המשנה הזו לקוחה מפרק א של בבא מציעא. קראו אותה וענו.

א. במקרה הראשון: מה עשה הראשון ומה עשה השני? מי זכה במציאה? **3 נק'**

ב. "ואמר זכתה לי שדי": אדם רואה צבי שבור רץ בשדה שלו, ואומר שהשדה שלו יזכה בו בשבילו. המשנה אומרת "זכתה לו". נסו להסביר למה. **4 נק'**

ג. מה ההבדל בין "צבי שבור" לבין "צבי רץ כדרכו", ולמה בצבי רץ כדרכו "לא אמר כלום"? **3 נק'**

ד. מצאו במשפט הראשון של המשנה (עד "זכה בה") את המקרה ואת הדין. **2 נק'**

ה חלק ה: שמירת האבדה והשבתה (משניות ח-י)

20 נקודות

קראו וענו על השאלות.

17

מָצָא סְפָרִים, קוֹרֵא בָּהֶן אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת, גּוֹלְלָן. אֲבָל לֹא יִלְמֹד בָּהֶן בַּתְּחִלָּה, וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ.

(משנה, בבא מציעא ב, ח – תחילתה)

א. מה מותר למוצא לעשות בספרים שמצא, וכמה פעמים? **2 נק'**

ב. למה, לדעתכם, אסור ש"יקרא אחר עמו"? **2 נק'**

ג. מה המטרה של כל הדינים האלה: של מי טובתם? **2 נק'**

18 אהרן הוא כהן. הוא רואה אבדה בתוך בית קברות, ואביו אומר לו: "היכנס, תביא את האבדה". מה יעשה לפי משנה י? ומה הדין אם אביו אומר לו במקום אחר: "אל תחזיר את האבדה"? **6 נק'**

19 יוסי הוא נגר שמרוויח הרבה כל שעה. הוא הפסיק את העבודה שלו כדי להחזיר בהמה שברחה. האם הוא יכול לבקש מבעל הבהמה את כל השכר שהפסיד? הסבירו לפי משנה ט. **4 נק'**

20 לפי משנה ט, באיזה מן המקרים הבאים זו **אבדה** שחייבים להחזיר? הסבירו.
(1) חמור רועה ליד הדרך. (2) חמור שהמשא שלו הפוך. (3) פרה שרצה בין הכרמים. **4 נק'**